

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบล
ชัยภูมิ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. การอภิปรายผลการสัมภาษณ์
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาล
ตำบลชัยภูมิ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาล
ตำบลชัยภูมิ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และ
รายได้
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอ
ภักดีชุมพล จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอ
กมลาไสย จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมใน
การจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอ กมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5,513 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เลือกจากประชาชนที่มีอายุ
ตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
จำนวน 4,950 คน จากทั้งหมด 8 ชุมชน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 371 คน ได้มาโดยการหา
กลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ยามาเน่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามประมาณค่า
และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถามประมาณค่า

แบบสอบถามประมาณค่าแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ดังนี้
เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
- ตอนที่ 2 เป็นระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาล
ตำบลธัญญา อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ ประกอบด้วย ระดับการมีส่วนร่วมทุกๆ ครั้ง บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคย และ
เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
จำนวน 21 ข้อ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา
อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ
ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

2. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรากฏผลดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านรับผลประโยชน์และด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ และอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการประเมินผล ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ โดยรวมแตกต่างกัน โดยจำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ คือ อายุ 15 - 25 ปี อายุ 26 - 35 ปี อายุ 36 - 45 ปี อายุ 46 - 55 ปี และ 56 ปีขึ้นไป โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ ด้านรับผลประโยชน์ ด้านการดำเนินการ และด้านการตัดสินใจ จำแนกตามการศึกษา คือ ประถมศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ เกษตรกรรม ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว พนักงาน/รับจ้างทั่วไป และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินการ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล จำแนกตามรายได้ คือ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท รายได้ 5,000 – 10,000 บาท รายได้ 10,001 – 15,000 บาท รายได้ 15,001 - 20,000 บาท และรายได้ 20,000 บาท ขึ้นไป โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน

3. การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีข้อเสนอแนะโดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการตัดสินใจ คือ ควรพัฒนาอาคารสถานที่ของ โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีสัดส่วนชัดเจน และได้มาตรฐาน พัฒนาห้องน้ำ ห้องส้วม ให้เพียงพอ และควรสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคาร ของสถานศึกษาในสังกัด

ด้านการดำเนินการ คือ ควรให้ความสำคัญในการดูแล โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้ได้รับการศึกษาเพิ่มเติม หรือได้เข้าฝึกอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องดูงาน ควรบริหารจัดการในการรับเด็กเข้าศึกษาที่ตรงตามเกณฑ์ และบุคลากรในบางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสัดส่วนที่มากกว่าเด็ก

ด้านรับผลประโยชน์ คือ ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ด้านการประเมินผล คือ ควรจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตรและควรให้บางพื้นที่สามารถปรับหลักสูตรให้เข้ากับพื้นที่แต่ละท้องถิ่น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบล รัษฎา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ และอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการประเมินผล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการบริหารจัดการในเรื่องของการศึกษา ของเทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังมีความไม่ชัดเจนในการบริหารจัดการที่ต้องนำทุกภาคส่วนในเทศบาล หรือประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้ดีที่สุด ซึ่งเป็นไปพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ที่ได้มอบหมาย และถ่ายโอนภารกิจในการด้านการจัดการศึกษา โดยมีความมุ่งหวังในการบริหารจัดการที่ให้ท้องถิ่นเป็นผู้พัฒนาการศึกษาในท้องถิ่นเองเพื่อความเหมาะสม และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ได้มากที่สุด แต่จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเทศบาลตำบลรัษฎา ยังขาดการสร้างการมีส่วนร่วม ประเมินผลหลักสูตรในการจัดการศึกษาของเทศบาล การให้ประชาชนเข้าร่วมประเมินผลคุณภาพของวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษา การเข้าร่วมเป็นกรรมการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษาของเทศบาล รวมถึงการเข้าร่วมประเมินผลคุณภาพบุคลากรในการจัดการศึกษาของเทศบาล ส่วนในประเด็นการร่วมรับผลประโยชน์ เทศบาลตำบลรัษฎา ยังไม่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปใช้อาคาร สถานที่ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาล ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในส่วนการดำเนินงาน หรือการตัดสินใจ ยังมีให้ความสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล เช่น การร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหา ในการจัดการศึกษาของเทศบาล หรือการเข้าร่วมจัดทำแผนการสอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล

ทั้งนี้อาจเป็นได้ว่า เทศบาลตำบลรัษฎา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลาง แต่ด้วยในการบริหารงานเป็นการบริหารงานด้วยระบบการเมือง ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารงาน ทำให้การสานต่อของนโยบายในด้าน

การศึกษาไม่มีความต่อเนื่อง โดยการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จะมีการเลือกตั้งทุกๆ 4 ปี และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ย่อมส่งผลกระทบต่อ นโยบายการดำเนินงานในด้านการศึกษา

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ศาคร คุณชื่น (2543 : 121 – 122) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ฟอสเตอร์ (Foster. 1993 : 103) ได้ศึกษา ประเภทของผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง : ผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียน เนื่องจากผู้วิจัยสงสัยว่าทำไม โรงเรียนจึงพยายามที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม อย่างต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งๆ ที่งานวิจัยที่ผ่านมาต่างสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและเพื่อความเข้าใจว่า โรงเรียนให้คุณค่ากับผู้ปกครองอย่างไร ผู้วิจัยจึงได้ ทดสอบเพื่อจัดประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ โรงเรียน ผลการวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ โรงเรียน แยกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ผู้ปกครองที่เข้ามาใน โรงเรียนและอาสาทำงานต่างๆ ใน โรงเรียน หรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นใน การประชุมสภาที่ปรึกษาของ โรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีผลต่อนักเรียนในทางอ้อม 2) ผู้ปกครองประเภทที่สองเป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยการช่วยนักเรียนทำการบ้าน หรือช่วยทำให้โครงการให้กับ นักเรียน จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของ เทศบาลตำบลลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลัญญา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของ เทศบาลตำบลลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ในการวิจัยดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาโดยการสร้างการมี ส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลตำบลลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ นั้นยังมีการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยัง ไม่เพียงพอ โดยพบว่า การบริหารจัดการศึกษาของ เทศบาลตำบลลัญญา สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็น เพศหญิงหรือเพศชาย การเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมของประชาชนก็ยังอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นไปได้ว่า เทศบาลตำบลลัญญา สร้างกระบวนการประเมินผล การทำงานที่อาจนำบุคคลอื่น

หรือจากราชการอื่นมาเป็น ผู้มีส่วนสำคัญในการประเมินผลในด้านการศึกษา เช่น การประเมินครูสอนดี การประเมินผลงานวิชาการครู การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา ล้วนแต่เป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกเทศบาลตำบลธัญญา ในส่วนการตัดสินใจในการบริหารจัดการทางการศึกษา เทศบาลตำบลธัญญา ก็มีลักษณะการสั่งการจากฝ่ายบริหารสูงสุดขององค์กรเพียงอย่างเดียว จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยเพศชายและเพศหญิงต่างมีส่วนร่วมในการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับ โกมินทร์ กุลเวชกิจ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย ในด้านการเลือกตั้งกิจกรรมในกลุ่มการเมือง การแสดงความคิดเห็น การร่วมกลุ่มผลประโยชน์ การแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน เมื่อจำแนกตามเพศ และอายุ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และถิ่นที่อยู่มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ คือ อายุ 15 - 25 ปี อายุ 26 - 35 ปี อายุ 36 - 45 ปี อายุ 46 - 55 ปี และ 56 ปีขึ้นไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ ด้านรับผลประโยชน์ ด้านการดำเนินการ และด้านการตัดสินใจ เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 กลุ่ม

ในการวิจัยดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่ได้ให้ความสำคัญในการบริหารงานในด้านการศึกษานำบุคคลจากหลากหลายช่วงอายุ มาร่วมในการบริหารจัดการ องค์กร ให้มีการพัฒนาอย่างสูงสุด โดยช่วงอายุที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการศึกษา คือ อายุ 15 - 25 ปี ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด และในการวิจัยกับพบว่า ช่วงอายุที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ 56 ปีขึ้นไป และอายุ 26 - 35 ปี อายุ 36 - 45 ปี อายุ 46 - 55 ปี ตามลำดับ อาจเป็นได้ว่าเทศบาลตำบลธัญญา ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับบุคคลที่มีช่วงอายุ อายุ 26 - 35 ปี อายุ 36 - 45 ปี อายุ 46 -

55 ปี 56 ปีขึ้นไป ด้วยที่พระราชบัญญัติเทศบาล กำหนดให้บุคคลผู้มีสิทธิรับสมัครเป็นสมาชิกเทศบาลตำบล หรือเป็นคณะผู้บริหารของเทศบาล ต้องมีอายุ ตั้งแต่ 25 ปี และ 35 ปี ขึ้นไป ในช่วงอายุ 15-25 ปี ส่วนมากยังคงเป็นช่วงของวัยรุ่นหรือกำลังศึกษา ซึ่งไม่ค่อยได้อยู่ ณ ภูมิลำเนา ทำให้โอกาสการเข้ามามีมีส่วนร่วมมีน้อย

สอดคล้องกับแนวคิดของ โคเฮนและอัฟออฟ (Cohen and Uphoff. 1980 : 30-34) เสนอว่า บุคคล 4 ฝ่าย มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก สำหรับ การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นยังมีหลายระดับที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ได้แก่ อายุและเพศ สถานภาพในครอบครัว ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม เช่น ชั้นทางสังคม ศาสนา อาชีพ รายได้และทรัพย์สินระยะเวลาในท้องถิ่น และระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ

4. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ คือ อาชีพ เกษตรกรรม ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว พนักงาน/รับจ้างทั่วไป และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินการ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล เมื่อจำแนกเป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ในการวิจัยดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าการประกอบอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา เพราะในปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ต้นตัวกับการมีบทบาท หรือมีส่วนร่วมกับการบริหารงานของภาครัฐเป็นอย่างมาก อีกทั้งภาครัฐก็ได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ในการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองทุกระดับ โดยมี การกำหนดไว้ในกฎหมาย หลัก เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และในการบริหารงานในด้านการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญานั้นยัง พบว่า พนักงาน/รับจ้างทั่วไป กับรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มากกว่าอาชีพ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มากกว่าอาชีพ เกษตรกรรม ส่วน ระหว่าง อาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กับ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มากกว่า อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว อาจเป็นได้ว่าเทศบาลตำบลธัญญา มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน

การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาน้อย โดยให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กับกลุ่มอาชีพที่รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาจคิดว่ากลุ่มอาชีพดังกล่าวเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ เข้าใจการบริหารจัดการสถานศึกษา และระบบราชการ จึงมีส่วนรวมมากกว่าอาชีพอื่นๆ

สอดคล้องกับแนวคิด ทัดดาว บุญปาด (2530 : 27) กล่าวว่าไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของชุมชนของบุคคลนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจตกต่ำ จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนน้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง

5. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามการศึกษา คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า อนุปริญญา หรือเทียบเท่า และปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 กลุ่ม ในการวิจัยดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการด้านการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา ยังคงอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และบุคคลผู้มึระดับการศึกษาสูงกว่าระดับอนุปริญญาตรีขึ้นไปเป็นบุคคลที่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการศึกษาเป็นงานที่มีความเป็นวิชาการเนื้อหาสาระที่ในบางครั้งอธิบายสื่อสารทำความเข้าใจในประชาชนของเทศบาลอาจไม่ทั่วถึง หรือไม่สามารถทำความเข้าใจได้ทุกคน ซึ่งบุคคลที่มีการศึกษาที่สูง จึงมีความเข้าใจในการบริหารจัดการด้านการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญาว่ามีการดำเนินการอย่างไร อยู่ในขั้นตอนใด เช่น การปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน การนำเด็กนักเรียนเข้าแข่งขันทักษะ

6. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามรายได้ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน คือ รายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท รายได้ 5,000 – 10,000 บาท รายได้ 10,001 – 15,000 บาท รายได้ 15,001 - 20,000 บาท และรายได้ 20,000 บาท

ขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ในการวิจัยดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า เทศบาลตำบลธัญญา มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางโดยที่ บุคคลที่มีรายได้สูง คือ ตั้งแต่ระดับ 10,000 บาทขึ้นไป มีบทบาทมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา มากกว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท

สอดคล้องกับแนวคิด ทศดาว บุญปาล (2530 : 27) กล่าวว่า ใ้ว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของชุมชนของบุคคลนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจตกต่ำ จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนน้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง

การอภิปรายผลการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

ด้านการตัดสินใจ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลธัญญา ยังคงดำเนินงานในการจัดกระบวนการตัดสินใจจากผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ด้วยเหตุผลตามระบบระเบียบราชการที่กำหนดให้การตัดสินใจเป็นของคณะผู้บริหารท้องถิ่น ห้ามมิให้กระทำการข้ามขั้นตอน จนเกิดสภาวะการไม่ให้ความสำคัญกับประชาชนในการเข้ามามีส่วนรวมในการบริหารจัดการศึกษา

ด้านการดำเนินการ จากการสัมภาษณ์ พบว่า การดำเนินงานด้านการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญา มีการดำเนินงานที่ทำตามแบบแผนการดำเนินงานของระบบราชการส่วนท้องถิ่น แต่ด้วยภารกิจของเทศบาลที่มีการถ่ายโอนมามาก และผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญและเพิ่มงบประมาณให้กับงาน โครงสร้างพื้นฐาน โดยมาก การดำเนินการในการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนจึงถือว่ายังคงต่ำ

ด้านรับผลประโยชน์ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ในเรื่องผลประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลธัญญานั้นประชาชนทุกคน มีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญด้วยบุตรหลานต่างเข้ามา

ศึกษาในสถานศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ ทุกครัวเรือน ผลประโยชน์จึงเกิดขึ้นกับทุกครัวเรือน แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์นั้น เทศบาลยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ในการที่ประชาชนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการศึกษาของเทศบาล ทำให้ประชาชนไม่ทราบว่าตัวเองมีผลประโยชน์ใดในการจัดการศึกษา

ด้านการประเมินผล จากการสัมภาษณ์ พบว่า การประเมินผลเป็นประเด็นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยมาก เพราะกลไกในการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมิได้ให้ประชาชนเป็นคนประเมิน โดยส่วนมากการประเมินโดยข้าราชการ หรือส่วนราชการอื่น และผู้ที่คณะผู้บริหาร ผู้กำกับดูแลเทศบาลเป็นผู้แต่งตั้ง เช่น การประเมินคุณภาพสถานศึกษา การประเมินครูผู้สอน การประเมินการบริหารจัดการ ในส่วนประชาชน ได้มีส่วนร่วมประเมินเพียง การแจ้งข่าวสารผ่านเวทีประชาคม ซึ่งหนึ่งปีมีการดำเนินการหนึ่งครั้ง หรือแจ้งเหตุเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาผ่านสภาเทศบาลเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีมากขึ้นทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล มีผลทางอ้อมให้ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลชัยภูมิมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังนี้

1.1 ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมประเมินผล การบริหารจัดการทางด้านการศึกษาให้มากขึ้น

1.2 ควรสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการศึกษา การตัดสินใจในการดำเนินงานด้านการศึกษาให้ประชาชน หรือบุคคลทั่วไปได้มีส่วนร่วม

1.3 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรในการจัดการศึกษาของเทศบาล

1.4 ควรให้ประชาชนได้ร่วมเป็นกรรมการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษาของเทศบาล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ศักยภาพในการจัดการศึกษาของ เทศบาลตำบล รัษฎา อำเภอกลมไวย จังหวัดกาฬสินธุ์
- 2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานด้านการศึกษา ของเทศบาลตำบล